

Список літератури

1. Головаха Е. И., Панина Н. В. Интегральный индекс социального самочувствия. — К, 1997.
2. Малкина-Пых И. Г. Психосоматика: Справочник практического психолога. — М.: Изд-во Эксмо, 2005. — 992 с.
3. Маньковський Б. Н. Метаболічний синдром: розповсюдженість, діагностика, принципи терапії // Мистецтво лікування. — 2005. — № 9. — С. 30–33.
4. Митченко Е. И. Метаболический синдром: состояние проблемы и лечебные подходы // Практична ангіологія. — 2005. — № 1 (01). — С. 14–18.
5. Хаустова О. О., Безпалько Ю. М. Метаболічний синдром X: сучасний підхід до проблеми комплексного лікування // Медицина транспорту України. — 2006. — № 1 (17). — С. 76–80.
6. Чабан О. С., Хаустова О. О. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування. — К.: ТОВ ДСГ Лтд, 2004. — 96 с.
7. Barclay L. Medscape Medical News. New definition of the metabolic syndrome: a newsmaker interview with Sir George Alberti, MA, DPhil, BMBCCh. Available at: <http://www.medscape.com/viewarticle/504382> Accessed July 8, 2005.
8. Blonde L., Ray S., Carson W., L'italien G. J. Metabolic syndrome predicts cardiovascular disease and new onset diabetes — a systematic review of the literature. Program and abstracts of the 65th Scientific Sessions of the American Diabetes Association; June 10–14, 2005; San Diego, California. Abstract 2449-PO.
9. Eckel R. H., Grundy S. M., Zimmet P. Z. The metabolic syndrome // Lancet. — 2005. — Vol. 365. — P. 1415–1428.
10. Fukunishi J. Social desirability and alexithymia // Psychol. Rep. — 1994. — Vol. 75. — P. 835–838.
11. Joukainaa M., Sohlman B., Lektinen V. Alexithymia in primary health care patients // J. Psychosom. Res. — 1995. — Vol. 39.
12. Klusmann R. Ongoing conflict situations and physical disease // Wien. Med. Wochenschr. — 1999. — Vol. 149, № 11. — P. 318–322.
13. Pladevall M., Singal B., Williams L. et al. A Single Factor Underlies the Metabolic Syndrome: A Confirmatory Factor Analysis // Diabetes Care. — 2006. — Vol. 29 (1). — P. 113–122.
14. Ravaja N, Keltikangas-Järvinen L, Keski-vaara P. Type A factors as predictors of changes in the metabolic syndrome: precursors in adolescents and young adults. A 3-year follow-up study // Health Psychol. — 1996. — Vol. 15. — P. 18–29.
15. Vitaliano P. P., Scanlan J. M., Krenz C., Fujimoto W. Insulin and glucose: relationships with hassles, anger, and hostility in nondiabetic older adults // Psychosom. Med. — 1996. — Vol. 58. — P. 489–499.
16. Wong N. D. Intensified screening and treatment of the Metabolic syndrome for cardiovascular risk reduction // Prev. Cardiol. — 2005. — Vol. 8 (1). — P. 47–54.

Надійшла до редакції 16.03.2006 р.

О. О. Хаустова

Психотерапевтические мишени психосоматического пациента на примере метаболического синдрома X (социопсихологические аспекты)

Украинский НИИ социальной и судебной психиатрии и наркологии МЗ Украины (Киев)

При помощи разработанной нами «Мультимодальной карты обследования психосоматического пациента» проанализирован ряд психосоциальных факторов пациентов с метаболическим синдромом X. Отмечено наличие у пациентов проблемных межличностных отношений с соответствующей деформацией коммуникативных связей в производственной и семейной сфере. Определенные нами особенности психосоциальных характеристик пациентов с метаболическим синдромом X в стадии формирования или дальнейшего развития использованы при формировании «мишеней» психотерапевтического вмешательства.

О. О. Khaustova

Psychotherapeutic targets of psychosomatic patient on metabolic syndromes example (sociopsychological aspects)

Ukrainian Research Institute of Social and Forensic Psychiatry and Narcology (Kyiv)

With the help of developed by us “Multimodal card of examination of psychosomatic patient” is analyzed row of psychosocial factors of patients with metabolic syndrome X. Noted presence beside patients of problem-solving interpersonal relations with deforming the communication relationships in production and household sphere. Determined by us particularities of psychosocial features of patients with metabolic syndrome X in stage of shaping or the further development are used when shaping “targets” psychotherapeutic interference.

УДК 615.12: 339.18: 34 (477)

В. В. Шаповалов, А. О. Гудзенко, В. О. Шаповалова
 Національний фармацевтичний університет (Харків)
 Слідче управління УМВС України в Харківській області

ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ПРАВО ЯК БАЗОВА ОСНОВА ВИВЧЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ТА НЕРАЦІОНАЛЬНОГО ВЖИВАННЯ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ОБІГОМ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН

В умовах євроінтеграції України до ЄС, СОТ і НАТО все актуальнішим стає питання щодо удосконалення державних заходів у попередженні причин та умов, які спричиняють наркозлочинність, що пов'язана із нераціональним вживанням та зловживанням лікарських засобів (ЛЗ), які мають психоактивні властивості (статті 22 і 23¹ КПК України). Навіть найсуворіші закони не можуть стримати поширення наркобізнесу, порушення порядку обігу та нераціональне вживання психоактивних речовин (ПАР) і наркоманії. Нелегальний обіг ПАР із легкістю долає будь-які кордони, наполегливо розповсю-

джується, захоплюючи нові території, вишукуючи нових жертв серед молодших верств населення. Так, лише за останні п'ять років від передозування ПАР, наркотичних засобів в Україні померло понад чотири тисячі осіб [6].

Отже, висвітлення причин та умов, які спричиняють порушення легального обігу ПАР, сприятиме підвищенню рівня правової культури і правосвідомості не тільки серед співробітників служб боротьби з незаконним обігом наркотиків (БНОН), боротьби з економічними злочинами (ДСБЕЗ), боротьби з організованою злочинністю (УБОЗ), науково-дослідних експертно-

криміналістичних центрів (ДНДЕКЦ), досудового слідства МВС України, а також і серед провізорів, лікарів МОЗ України та пацієнтів, які страждають відповідними до МКХ-10 розладами здоров'я.

Однією із основних причин, яка спонукає громадян до наркозлочинності, є мрія швидкої і легкої

наживи грошей, тому що нажива складає від 300 % до 2000 % (ознаки злочину, передбаченого ст. 306 КК України) [3, 7].

Прикладом цього є наступні резонансні кримінальні справи, які висвітлені у літературі [2, 4, 5] та наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Судово-фармацевтична характеристика резонансних кримінальних справ

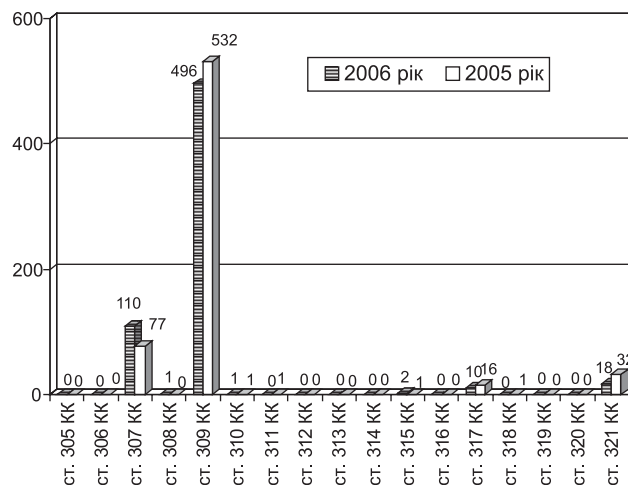
Місце події	Фабула/назва психоактивної речовини	Постанова КМ України № 770	Стаття КК України
м. Чернігів	У 2006 р. співробітниками служби БНОН після проведення оперативно-розшукових заходів припинено незаконну діяльність гр. С., який, проживаючи у приватному секторі, обладнав приміщення для синтезу особливо небезпечної психотропної речовини «гвинт»	Таблиця I список № 2	309, 317, 320
Закарпатська область — м. Мелітополь, Запорізька область	Організована злочинна група у складі 4-х осіб закупувала у Закарпатській області макову солому, особливо небезпечний наркотичний засіб, яку перевозила до м. Мелітополь, де виготовлювала опій, особливо небезпечний наркотичний засіб, який потім збувала. У 2005 р. після проведення оперативно-розшукових заходів службою УБОЗ у злочинців вилучено 30 кг макової соломи, 3 л опійного екстракту, марихуану, прекурсори	Таблиця I список № 1, Таблиця IV список № 2	28, 307, 309
м. Маріуполь, Донецька область	У 2006 р. співробітниками служби БНОН після проведення комплексу оперативно-розшукових заходів припинено незаконну діяльність гр. В., який незаконно збував опій, особливо небезпечний наркотичний засіб. У гр. В. вилучено 8,31 г опію (сухого залишку). Гр. В. з метою ухилення від кримінальної відповідальності запропонував хабара співробітникам служби БНОН у сумі 5300 грн і 600 доларів США, що було зафіксовано із застосуванням спеціальної техніки, вилучені гроші є речовими доказами у новій кримінальній справі, яка також порушена щодо гр. В. за давання хабара	Таблиця I список № 1	307, 386

Так, за три місяці 2006 р. службою БНОН виявлено злочинів на 2,1 % більше, ніж за аналогічний період минулого року. Динаміка збільшення виявлених наркозлочинів має місце у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Київській, Кіровоградській, Миколаївській, Полтавській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській, Чернівецькій областях та м. Севастополі. Це вказує на те, що потребує подальшого удосконалення система правовідносин між МВС України, МОЗ України, МЮ України та іншими державними органами, взагалі, а також між слідчими, оперативними працівниками, прокурорами, суддями, адвокатами, провізорами, лікарями та пацієнтами, зокрема.

Слідчим управлінням УМВС України в Харківській області проведено аналіз стану розслідування та розкриття злочинів, пов'язаних з незаконним обігом ПАР, а саме — наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів (далі — наркотиків) за I квартал 2006 року і встановлено, що протягом 3 місяців поточного року зареєстровано (тобто порушено кримінальних справ за ознаками ст.ст. 305–321 КК України) 861 злочин вказаної категорії, що на 0,3 % менше, ніж за аналогічний період 2005 року. До суду направлені 650 кримінальних справ, що в порівнянні з 2005 роком на 17,75 % більше.

Серед порушених за 3 місяці 2006 року кримінальних справ питому вагу складають справи про злочини, передбачені ст.ст. 307, 309 та 321 КК України

(див. рисунок). У провадженні слідчих підрозділів МВ РВ УМВС України в Харківській області протягом поточного року було чимало кримінальних справ, порушених за різними ознаками складів злочинів. Більш розповсюдженими злочинами, по яким порушувались кримінальні справи, є передбачені ч. 1, 2 ст. 309, ч. 1, 2 ст. 307 та ч. 1, 2 ст. 321 КК України.

Співвідношення кількості порушених кримінальних справ за ст.ст. 305–321 КК України за 3 місяці 2006 р. у порівнянні з аналогічним періодом 2005 р.

ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ ПСИХІЧНИХ ТА НАРКОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Поряд з вказаними мали місце і більш резонансні кримінальні справи, порушені за фактами злочинів у сфері незаконного обігу наркотиків, а саме:

1. Кримінальна справа, яка порушена 01.03.2006 р. слідчим відділом (СВ) по розслідуванню особливо важливих справ та злочинів, вчинених організованими групами, СУ УМВС України в Харківській області за ознаками складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України. В ході досудового слідства у справі встановлено, що протягом грудня 2005 р. — лютого 2006 р. гр. О., гр. Х. за попередньою змовою з іншими особами незаконно придбали, зберігали, перевозили макову соломку, з якої потім на території м. Лозова Харківської області виготовляли опій ацетильований, особливо небезпечний наркотичний засіб і збували його гр. Б., гр. С., гр. Р., гр. Ш. та іншим хворим. 17.03.2006 р. судом щодо гр. О. та гр. Х. як запобіжний захід обрано тримання під вартою.

Досудове слідство у справі триває, проводяться оперативно-розшукові заходи, спрямовані на встановлення джерела придбання гр. О. та гр. Х. макової соломи, встановлення інших осіб, яким останні збували особливо небезпечні наркотичні засоби, а також заходи, спрямовані на перевірку причетності гр. О. та гр. Х. до скоєння інших злочинів (грабежі, крадіжки, вбивства, розбої тощо).

2. Кримінальна справа, яка порушена 25.02.2006 р. СВ Балаклійського РВ УМВС України в Харківській області за ознаками складу злочину, передбаченого ч. 3 ст. 309 КК України. В ході досудового слідства у кримінальній справі встановлено, що 21.02.2006 р. в денний час у гр. К. за місцем його мешкання працівниками служби БНОН виявлено та вилучено 0,1241 г смоли канабіса та 3430 г марихуани висушеної, яку гр. К. зберігав без мети збуту. Слідчим щодо гр. К. як запобіжний захід обрано підписку про невиїзд. 28.03.2006 р. гр. К. пред'явлено обвинувачення за вказаною статтею і кримінальна справа згідно зі ст. 225 КПК України направлена до суду.

3. Кримінальна справа, яка порушена 27.02.2006 р. СВ Держинського РВ ХМУ УМВС України в Харківській області за ознаками складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 321 КК України. В ході досудового слідства встановлено, що 25.03.2006 року в денний час гр. Г., працюючи провізором в ПП «Фармакон», здійснюючи роздрібну торгівлю лікарськими засобами в аптечному кіоску, що розташований в м. Харкові, допустила порушення встановлених правил відпуску сильнодіючих речовин, які не є наркотичними чи психотропними речовинами або їх аналогами. Так, перебуваючи на робочому місці, відпустила без рецепту лікаря гр. Б. одну упаковку лікарського засобу «Тавегіл» вартістю 11 грн., який згідно з висновком судово-хімічної експертизи є лікарським засобом і входить до «Переліку сильнодіючих лікарських засобів», встановленого МОЗ України. Слідчим щодо гр. Г. як запобіжний захід обрано підписку про невиїзд. 16.03.2006 р. кримінальна справа згідно зі ст. 225 КПК України направлена до прокуратури Держинського району м. Харкова.

По кримінальних справах, що перебували у провадженні слідчих підрозділів у I кварталі 2006 року, притягнуто до кримінальної відповідальності 649 осіб (проти 666 за минулий рік), з яких 79 особам, або 12,1 % обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Слід зазначити, що з самого початку 2006 року СУ УМВС України в Харківській області постійно проводиться комплекс дій, направлених на підвищення рівня щодо забезпечення конституційних прав підозрюваних і обвинувачених у скоєнні злочинів. З цією метою під час оперативної наради, яка відбулась в СУ УМВС України, начальникам слідчих відділів та слідчим поставлені завдання:

— вимагати від оперативних працівників якісного та своєчасного виконання доручень слідчих, які надаються під час досудового слідства співробітниками БНОН та іншим службам;

— для удосконалення взаємодії слідчих зі службою БНОН у ході проведення оперативних закупок, контрольованих поставок забезпечити та досягти того, щоб на місце події виїжджали слідчі, які спеціалізуються на розслідуванні злочинів по лінії БНОН та експерти НДЕКЦ для якісного огляду місця події з застосуванням відео- та фотозйомки, вилучення речових доказів, які мають значення для справи;

— забезпечити вивчення всіх матеріалів по злочинах вказаної категорії з метою викриття можливої легалізації доходів, отриманих від незаконних операцій з наркотиками;

— виключити випадки зупинення досудового слідства (ч. 3 ст. 206 КПК України) у зв'язку з не встановленням особи, що вчинила злочин, без виконання всіх необхідних і можливих слідчих дій;

— проводити судово-медичні, судово-наркологічні, судово-психіатричні та судово-фармацевтичні обстеження підозрюваних, обвинувачених та свідків (хворих).

Незважаючи на вказані заходи, слідчими підрозділами УМВСУ в Харківській області не усунуто таке болюче питання як надходження кримінальних справ на додаткове розслідування. Так, за I квартал 2006 р. на додаткове розслідування надійшло 6 кримінальних справ, з яких 3 справи направлені прокуратурою і 3 справи — судом. Мотивацією направлення на додаткове розслідування кримінальних справ з боку судів є відсутність оперативного супроводження при розгляді справи у суді та неповнота досудового слідства, яка не може бути усунена під час судового засідання. З прокуратури кримінальні справи, як правило, надсилаються на додаткове розслідування у зв'язку з неповнотою слідства і прикладом цього є наступні:

— кримінальна справа, яка повернута міжрайонною Лозівською прокуратурою Харківської області на додаткове розслідування 28.03.2006 р. у зв'язку з тим, що в ході досудового слідства у справі допитаний як свідок гр. М. пояснив, що надав обвинуваченому гр. Л. на прохання останнього свою квартиру і посуд для приготування та вживання наркотичного засобу, але слідчим не надано оцінки цьому факту, тобто не прийняте рішення щодо наявності в діях вказаного свідка ознак складу злочину, передбаченого ст. 317 КК України;

— кримінальна справа, яка 25.02.2006 р. порушена СВ Ленінського РВ ХМУ УМВС України в Харківській області за ознаками складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 309 КК України. В ході досудового слідства підозрюваний Г. пояснив, що був у 2002 р. засуджений за ст. 309 КК України. На момент допиту гр. Г. довідка з УІТ щодо його судимості до слідчого ще не надійшла, і останнім формально було з'ясовано, що попередню судимість гр. Г. погашено. 28.02.2006 р. до слідчого надійшла довідка про судимість гр. Г. та відбуття їм покарання (гр. Г. був засуджений 11.07.2003 р. до одного року позбавлення волі та був звільнений з місць позбавлення волі 04.03.2004 р., відбувши строк покарання), але через скорочені строки розслідування справи слідчий не перевіряв дійсні дані про судимість з вказаними гр. Г. датами у протоколах його допиту і таким чином невірно кваліфікував дії останнього, не вказавши таку кваліфікуючу ознаку як «повторність», у зв'язку з чим кримінальна справа 03.03.2006 р. прокурором Ленінського району м. Харкова повернута на додаткове розслідування.

Слід підкреслити, що міліція не спроможна вирішити проблему протидії наркобізнесу та наркоманії. Державі необхідно застосовувати заходи, які дозволяють розширити доступність пацієнтів (які страждають на наркоманію, ВІЛ/СНІД, онкологічні та інші розлади здоров'я) до легальних лікарських засобів: морфін, промедол, омнопон, діазепам, трамадол. Наркотичні, психотропні та отруйні лікарські засоби необхідно відпускати із аптек за рецептами лікаря (Ф-3, Ф-1), але для цього необхідно внести поправки до Законів України «Про лікарські засоби», «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів та прекурсорів», «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» тощо.

Загальноприйнято, що реалізація різноманітних лікувальних та реабілітаційних програм спирається на статистичні дані, які регулярно складаються медичними закладами Міністерства охорони здоров'я України, а також службами боротьби з незаконним обігом наркотиків, досудового слідства, експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України. Оскільки медико-фармацевтичні та міліцейські статистичні показники залежать від ефективності діяльності цих служб, їх фінансування, інших факторів, що прямо не пов'язані із поширенням ПАР, то вони не дають повного уявлення про реальний рівень поширеності нераціонального вживання ПАР в цілому. Загальновідомо, що найбільш ефективним та економічним засобом вирішення проблеми наркоманії в масштабах суспільства є попередження вживання та розповсюдження ПАР. Враховуючи досвід країн ЄС, США та результати впроваджених міжнародних проектів, що реалізуються ООН, ЮНЕСКО, ВООЗ, слід вказати, що профілактика здійснюється в першу чергу у школах, вузах та інших загальноосвітніх навчальних закладах, де можливий найбільш повний охопит дітей, підлітків і студентів [1, 10].

Для організації сучасної, науково обґрунтованої профілактичної роботи необхідно мати чітке, об'єктивне та прозоре уявлення про те, який відсоток населення вживає ПАР, тобто необхідні більш об'єктивні, ніж традиційна державна статистика, дані. Іншими словами, потрібна достовірна картина поширеності вживання ПАР серед усіх громадян, у тому числі і здорових, благополучних дітей, підлітків, студентів і дорослих [9, 11].

Реальні дані про те, який саме контингент вживає ПАР, дозволяють:

- адекватно на об'єктивній основі формувати загальноприйнятну думку по даній проблемі;
- проводити ефективну державну політику;
- визначити потребу обов'язкового цільового превентивного навчання в дитячих (дошкільних) та інших навчальних закладах;
- запропонувати довгострокову, ефективну і доступну програму розвитку мережі закладів, які готують кадри і навчальні посібники для профілактичної і роз'яснювальної роботи, що розробляють превентивні соціальні технології.

Одним з ефективних способів вивчення поширеності вживання ПАР дітьми, підлітками і студентами є проведення регулярних спеціальних шкільних і вузівських опитувань з дослідженням репрезентативних вибірок із застосуванням технологій, які відповідають міжнародним стандартам. При обговоренні результатів опитувань в рамках медичної парадигми ці дослідження називають також епідеміологічними, а соціальної парадигми — соціологічними [8, 12].

Шкільні та вузівські опитування створюють можливість оцінки масштабів проблеми з метою доведення її до суспільства та розробки відповідної соціальної концепції і моделі (табл. 2).

Таблиця 2

Переваги шкільних та вузівських опитувань

Завдання опитувань	Результати
Оцінити масштаби поширеності ПАР (кількість латентних наркоманів, токсикоманів та ін.)	Виробити державну, регіональну, відомчу модель профілактики, виявлення, обліку, лікування, соціального забезпечення та ін.
Вивчити моделі прилучення до ПАР дітей і студентів	Оцінити в якому віці, які засоби і речовини вживають, дозування, доступність та ін.
Порівняти ситуацію в різних районах міста і області (наприклад, Харківської обл.)	Оцінити схожість і відмінність поведінкової моделі вживання ПАР, можливості розвитку епідеміологічної ситуації в якомусь районі м. Харкова (Київський, Дзержинський та ін.); Оцінити схожість і відмінність поведінкової моделі вживання ПАР, можливості розвитку епідеміологічної ситуації в якомусь районі Харківської області (Лозівський, Красноградський та ін.)
Порівняти ситуацію в різних регіонах країни	Оцінити схожість і відмінність поведінкової моделі вживання ПАР, можливості розвитку епідеміологічної ситуації в якійсь області (Харківська, Луганська, Одеська, Київська та ін.)
Порівняти ситуацію в різних країнах і регіонах світу	Оцінити схожість і відмінність поведінкової моделі вживання ПАР, можливості розвитку епідеміологічної ситуації (Україна, Росія, Польща, Казахстан та ін.)
Скористатися багатим світовим досвідом для проведення науково обґрунтованої профілактики в місцевих умовах	Удосконалення законів і нормативно-правової бази, що регулює обіг лікарських засобів, надання лікувальної і фармацевтичної допомоги пацієнтам (наркоманії, токсикоманії, туберкульоз, ВІЛ/СНІД, онкологічні, психічні, неврологічні та інші розлади здоров'я)

Таким чином, нами запропоновано наступні заходи щодо протидії злочинності та поширеності захворювань, які пов'язані з обігом психоактивних речовин:

— продовжити роботу щодо удосконалення державної, регіональної та відомчої моделі профілактики, виявлення, обліку, лікування, соціального забезпечення пацієнтів які страждають на наркоманію.

— продовжити контроль за станом розкриття та розслідування кримінальних справ про злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотиків зменшити кількість справ, провадження у яких зупинено, вимагати від оперативних працівників якісного та своєчасного виконання доручень слідчих, які надаються під час досудового слідства співробітниками БНОН, ВКР та іншими службам;

— для удосконалення взаємодії слідчих зі службою БНОН у ході проведення оперативних закупок, контрольованих поставок забезпечити та досягти того, щоб на місце події виїжджали слідчі, які спеціалізуються на розслідуванні злочинів по лінії БНОН та експерти НДЕКЦ для якісного огляду місця події з застосуванням відео- та фотозйомки, вилучення речових доказів, які мають значення для справи;

— в подальшому продовжити практику ретельних перевірок кримінальних справ та звірки кримінальних справ з ОРС «Розшук» у МВРВ, при виявленні розбіжностей подавати матеріали керівникові служби УКР для проведення службових перевірок та поновлення ОРС «Розшук»;

— відповідно до реєстраційного посвідчення УкрІНТЕІ № 339 від 10 серпня 2005 року та Плану основних заходів УМВС України в Харківській області у 2006 році провести 03.11.2006 року науково-практичну конференцію «Фармацевтичне право в системі правовідносин: держава — закон — виробник —

лікар — пацієнт — провізор — ліки — контролюючі та правоохоронні органи» за участю науковців, лікарів, провізорів МОЗ України, співробітників досудового слідства, УБНОН, УДСБЕЗ, ДНДЕКЦ МВС України, а також адвокатів і суддів.

Список літератури

1. Гречаная Т. Б., Романова О. Л. Распространенность употребления психоактивных веществ среди учащихся 9-х классов средней школы г. Москвы // Вопросы наркологии. — 1998. — № 4. — С. 83–93.
2. Гриновецька І. Наркоділок намагався відкупитися // Іменем закону. — 2006. — № 13. — С. 19.
3. Лікарські засоби в неврології, психіатрії та наркології / За ред. В. О. Шаповалової, П. В. Волошина, О. В. Стефанова, І. М. Трахтенберга, В. В. Шаповалова. — Харків: Факт, 2003. — 784 с.
4. Не встигло висохнути чорнило на вирок // Іменем закону. — 2006. — № 12. — С. 18.
5. Сенчук А. «Гвинта» закручено // Іменем закону. — 2006. — № 10. — С. 19–20.
6. Тимошенко Р. Підготовка кадрів для підрозділів боротьби з незаконним обігом наркотиків: напрацювання і перспективи // Міліція України. — № 4. — 2006. — С. 13.
7. Фармацевтичне право в наркології / За ред. В. О. Шаповалової, І. К. Сосіна, В. В. Шаповалова — Харків: Факт, 2004. — 800 с.
8. Johnson L. D. National survey results from the monitoring the future study, 1975—1992. — Washington, 1993. — 275 p.
9. Johnson L. D. NIDA research monograph. — Washington, 1991. — P. 57–80.
10. Johnson L. D. Smoking, drinking and illicit drug use among american secondary school students, college students and young adults, 1975–1991. — Washington, 1992. — 178 p.
11. Johnson L. D., O'Malley P. M. NIDA research monograph. — Washington, 1985. — P. 85–142.
12. Smart R. G. A methodology for student drug-use surveys. — WHO. — Geneva, 1980. — 58 p.

Надійшла до редакції 25.04.2006 р.

В. В. Шаповалов, А. А. Гудзенко, В. А. Шаповалова

Фармацевтическое право как базовая основа изучения преступности и нерационального употребления, связанных с оборотом психоактивных веществ

*Национальный фармацевтический университет (Харьков)
Следственное управление УМВД Украины
в Харьковской области*

Рассмотрены причины и условия, вызывающие нарушения правил оборота психоактивных веществ. Приведены примеры конкретных резонансных уголовных дел. Предложены способы изучения распространённости психоактивных веществ среди населения. Разработаны меры противодействия преступности и заболеваниям, связанным с незаконным оборотом и нерациональным употреблением психоактивных веществ.

V. V. Shapovalov, A. A. Gudzenko, V. A. Shapovalova

Pharmaceutical law as basis for researches upon criminality and irrational usage related to psychoactive substances turn-over

*National pharmaceutical University (Kharkiv)
Investigation department of MIA
of Ukraine in Kharkiv region*

Reasons and conditions of violations in psychoactive substances turn-over rules were covered. Examples of real-life resonant criminal cases were given. Ways of research of psychoactive substances spreading amongst population were proposed. Actions for criminality and diseases counter-action, caused with illegal turn-over and irrational usage of psychoactive substances were developed.